

LOHJAN KAUPUNKI

Nummen entisen kunnantalon kulttuurihistoriallisten arvojen selvitys

7.8.2022

Nummen keskustan korttelin 11 asemakaavan muutoksen tausta-aineistoksi laadittu entisen kunnantalon kulttuurihistoriallisia arvoja tarkasteleva selvitys.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	3
2	AIEMMAT INVENTOINNIT, SUOJELUTILANNE	4
2.1	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)	4
2.2	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue	5
2.3	Rakennusinventointien tilanne	6
2.4	Arkeologia.....	6
2.5	Asemakaava- ja suojelutilanne.....	6
3	MAASTO-OLOSUHTEET	7
4	NUMMEN KESKUSTAN KEHITYSHISTORIA, AIKAKERROSTUMAT	8
4.1	Isojako 1771	8
4.2	Aikakerrostuma 1900-luvun alkupuolella	9
4.3	Rakennettu tilanne 1950-luvulla	10
4.4	Rakennettu tilanne 1970 - luvulla	11
4.5	Rakennettu tilanne 1990 - luvulla	12
4.6	Nykytilanne	13
5	KUNNANTALO.....	14
6	ARKKITEHDIT	20
7	YHTEENVETO.....	21
8	TOIMENPIDESUOSITUKSIA.....	22
9	LÄHDEAINEISTO.....	23

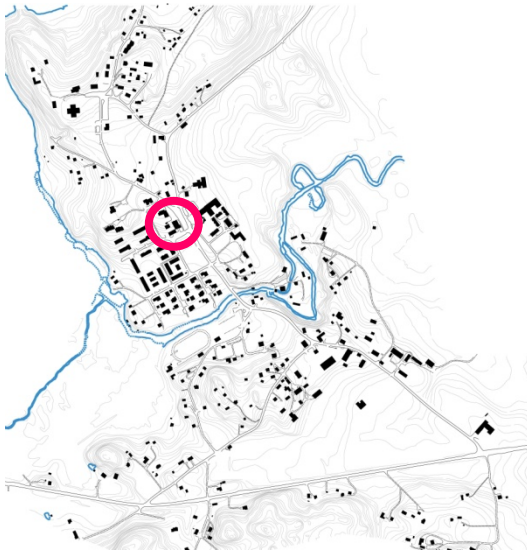
1 JOHDANTO

Lohjan kaupunkiin kuuluvan Nummen entinen kunnantalo on rakennettu vuonna 1965, se sijaitsee Nummen keskustassa Siipoontien ja Ilmoonintien risteyksessä.
Osoite: Siipoontie 1, Nummi. Kiinteistötunnus: 444-481-1-7.

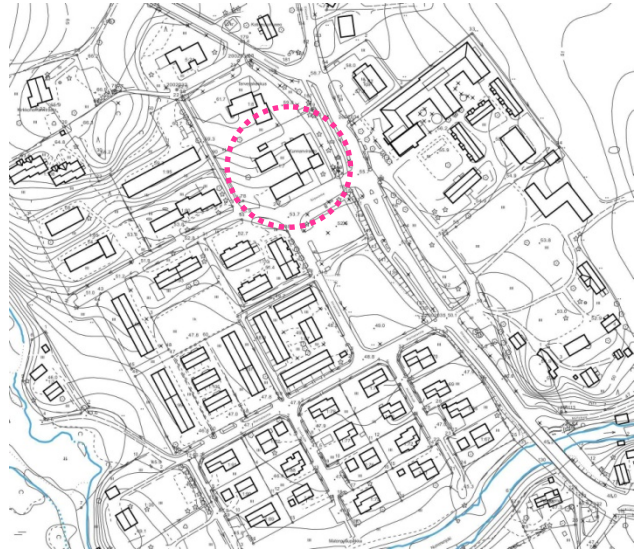
Nummen kappeliseurakunta itsenäistyi vuonna 1863 ja Nummen kunta perustettiin vuonna 1868, kunta liittyi Pusulaan vuonna 1981, ja kunnantalo toimi tämän jälkeen Nummi-Pusulan kunnantalona. Nummi-Pusulan liittyttyä Lohjan kaupunkiin vuoden 2013 alusta kunnantalo on jäänyt vaille pysyvää käyttötarkoitusta.

Tässä selvityksessä tutkitaan Nummen entisen kunnantalonsen lähiympäristön kulttuuriympäristöarvoja ja ominaispiirteitä. Maastokäynti ja valokuvaus on tehty alkukesästä 2022 ja selvitys on laadittu ke-säkuussa 2022. Selvitys on Lohjan kaupungin tilaama, kaupungin yhteyshenkilönä on ollut kaavasuunnittelija Nele Korhonen. Selvityksen on laatinut ja valokuvat ottanut arkkitehti Anna-Liisa Nisu YKS-412.

Rakennetun ympäristön ominaispiirteitä on tutkittu maastokäynnillä ja Lohjan kaupungin paikkatietoaineistojen ja arkistotietojen, historian kirjallisuuden, vanhojen valokuva- ja kartta-aineistojen ja nykyisen asemakaavan pohjakartan perusteella.

Kunnantalonsijainti Nummen keskustassa. Karttaote Lohjan kaupunki

Kunnantalo sijaitsee Oilaantien ja Siipoontien risteyksessä, loivassa etelään päin laskevassa rinteessä.. Karttaote Lohjan kaupunki.

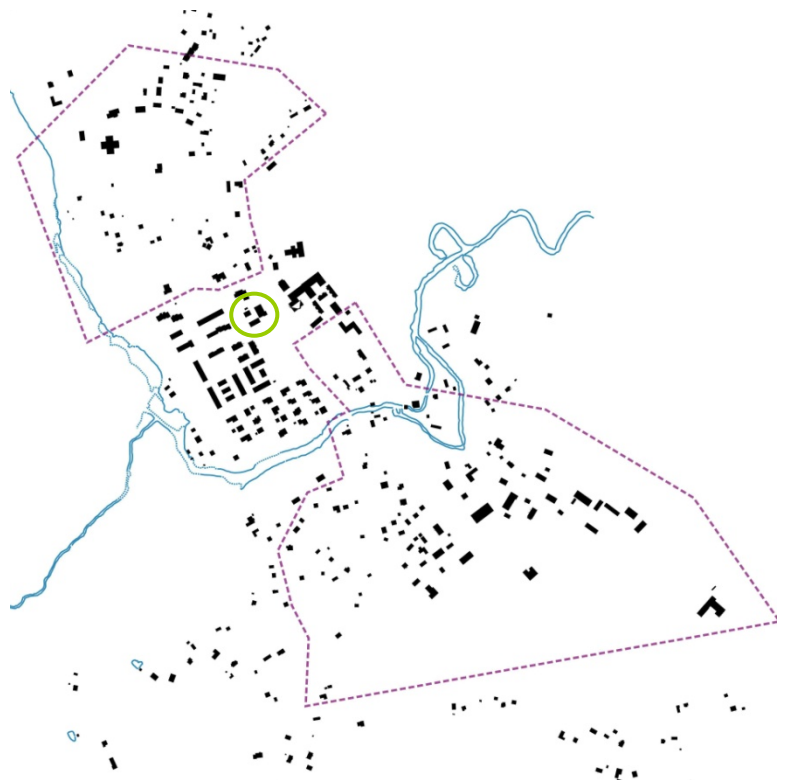
2 AIEMMAT INVENTOINNIT, SUOJELUTILANNE

2.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009)

Nummen kirkonkylä on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Kulttuuriympäristö koostuu kahdesta eri alueesta; pohjoisempaan alueeseen sisältyy Nummen kirkko (1822.) hautausmaineen ja kirkon läheinen 1800-1900-lukujen taitteessa muotoutunut kirkonkylän hallinnollinen keskus (mm. pitäjäntupa, apteekki, nimismies), vanha hautausmaa ja vanha kirkon paikka, pitäjänmakasiinit sekä yksi Nummen kylän kantataloista; Ylhäinen, jossa on säilynyt vuodelta 1772 peräisin oleva kaksikerroksinen pääarakennus.

Eteläisempi osa käsittää Oinolan kylätontin ja kantatalojen pihapiirit, kylän liikekeskustan, Nummenjoen myllyjen paikat sekä Nummen kylään kuuluneen torppariasutuksen (Torppienmäki) sekä Nummen kylätontin heti joen pohjoispuolella, jossa on jäljellä yksi neljästä paikalla sijainneesta keskiaikaisesta kantatalosta; Lukkarin talo. Alue rajautuu etelässä vanhaan Helsinki-Turku valtatiehen (Nykyisin seututie no 110).

RKY 2009 alueet, sinipunainen rajaus. Vihreällä ympyröitynä kunnantalon sijainti. (Kartta: Lohjan kaupunki).

Tarkemmat tiedot (Museovirasto, www.rky.fi):

" Kuvaus: Nummen kirkonkylä on edustava esimerkki pienestä, vanhan rakennuskantansa ja ilmeensä hyvin säilyttäneestä kirkonkylästä, jossa on asuinrakennuksia ja kunnan keskustatoimintoihin liittyviä rakennuksia 1700-luvulta 1900-luvulle. Kirkonkylä sijaitsee kahdella kylämäellä Nummenkylän ja Oinolan loivasti kumpuilevien viljelysmaiden reunassa. Kirkonkylän maamerkki ja keskipiste on 1820-luvulla rakennettu harmaakivikirkko, jota ympäröi laaja hautausmaa. Kirkkoon liittyy harmaakivinen torni, jonka lyhtyosa on puuta. Vanhempi hautausmaa on vanhan kirkonpaikan kohdalla. Sen vieressä ovat kaksi punamullattua pitäjänmakasiinia vuosilta 1754 ja 1850. Kirkon vieressä on myös entinen pitäjäntupa. Kirkonkyläkokonaisuuteen liittyvät mm. 1930-luvun paloasema, Ylhäisten ratsutila eli Lukkarin puustelli, lukkarin virkatalo, jonka kaksikerroksinen pääarakennus on vuodelta 1772. Kirkon kylän vanhaa julkista rakennuskantaa ovat kirkon vierellä sijaitsevat entinen kunnantalo 1800-luvulta sekä apteekki, kunnanlääkärin talo ja nimismiehentalo 1920-luvulta. Nummenjoessa ovat kylämyllyjen paikat. Nummen kirkonkylä on laajentunut Nummenjoen eteläpuolelle Oinolaan, jonka liikerakennuksista mainittakoon entinen säästöpankki. Oinolan miellyttävään tievarsimaisemaan liittyvät kyläkeskuksen vanhat tilat puutarhoineen ja peltoaukeineen. Kohde on osa valtakunnallisesti merkittävää Nummenjoen - Pusulanjoen viljelylaakso - maisema-alueita.

Historia: Nummen seutu on kuulunut 1660-luvulta alkaen kappeliseurakuntana Lohjan laajaan kirkkopitäjään. 1863 Nummen seurakunta julistettiin itsenäiseksi seurakunnaksi. Nummen harmaakivikirkko valmistui 1822 intendentinkonttorin piirustusten mukaan. Altaritaulut vuodelta 1825 on maalannut taiteilija J.A. Jägerplan Tukholmassa. Kirkon saarnatuoli on peräisin 1640 rakennetusta puukirkosta. Kirkon vanhin esine on keskiaikainen krusifiksi. Se on mahdollisesti hankittu juhlistamaan Lohjan kirkkoa edeltäneen puukirkon vihkimistä. Krusifiksin arvioidaan siirtyneen Lohjalta 1635 Nummelle rakennettuun kappelikirkkoon. Nummen kirkkoa korjattiin 1922. Ylhäisten tila eli Lukkarin puustelli kuului kirkolle jo 1500-luvulla. Kirkonkylän itäpuolella sijainnut Hyvelänjärvi kuivatettiin 1850-luvulla. Lukkari on keskiaikainen kantatila Nummenkylän vanhalla tonttimaalla. Nummenjoen koskessa ovat Nummen ja Oinolan kylämyllyjen paikat. Oinolan kylän vanhoista taloista Kihi, Antseppä ja Nupunen sijaitsevat kylän vanhalla tonttimaalla. Tilakeskusten päärakennukset ovat 1900-luvun alusta, Antseppässä vuodelta 1830. Pasan talouskeskus siirrettiin kylän vanhalla tonttimaalla nykyiselle paikalleen uusjaon yhteydessä. Päärakennus on ollut tällä paikalla 1900-luvun alkupuolelta, kuten talouspihan rakennuksetkin."

2.2 Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Nummen keskusta kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen; Nummenjoen – Pusulanjoen viljelylaaksoon. Maisema-alue on laajuudeltaan 4914 ha. Nummi kuuluu Eteläisen rantamaan maisemamaakuntaan ja Kiskon – Vihdin järviseluun. Seuraavassa otteita VAMA/ Uusimaa 2021 raportista:

Arviointi Nummenjoen ja Pusulanjoen viljelylaakso on selväpiirteinen, avoin viljelylaakso, jota ympäröi voimakkaasti kumpuileva metsäinen harju- ja mäkimaasto. Alueen maatalousmaisema on hyvin hoidettua ja elinvoimaista. Lisäarvoa alueen maisemalle tuo rikas kulttuuri- ja rakennusperintö.

Luonnonpiirteet Kulttuurimaisema on pienipiirteistä ja vaihtelevaa, kylät sijaitsevat tiiviinä ryhminä viljelymaiden, kallioselänteiden ja vesistöjen solmukohdissa. Maisema-alueen läpi virtaavat pohjoisesta etelään laskeva Pusulanjoki sekä itä-länsisuuntainen Nummenjoki. Jokien ympärille on kasautunut loivasti kumpuilevia lieju-, savi- ja hieta-alueita, joita reunustavat moreenipeitteiset ja kallioiset mäki-alueet. Pusulanjärvi on rehevä, rannoiltaan luhtainen ja linnustollisesti arvokas. Nummen kirkonkylän luoteispuolella sijaitsee karumpi ja jylhäpiirteisempi Pitkäjärvi. Pusulanjoki ja Nummenjoki ovat intensiivisen maatalouden ympäröimiä sameavetisiä ja reheviä jokia, joiden vesien laatua on pyritty parantamaan perustamalla ja laajentamalla suojavyöhykkeitä. Viljelylaakso on paikallisilmastoltaan suotuisa ja lämmin. Alueen kasvillisuus on pääosin rehevää. Lähes kaikki alueen suot on kuivattu ja alueen järviä on laskettu viljelyalan kasvattamiseksi.

Nummenjoen – Pusulanjoen viljelylaakson rajaus ja alueelta kartoitetut kiinteät muinaisjäännökset. (paikkatietoikkuna.fi).

Kulttuuripiirteet Nummenjoen ja Pusulanjoen laaksoja on viljelty pitkään ja intensiivisesti. Laaksoa on asuttu tiiviisti jo 1500-luvulla, mutta varhaisimmat kulttuurihistorialliset kerrostumat ajoittuvat esihistorialliselle ajalle. Pusulanjoen ja Pusulanjärven rantakumpareilta tunnetaan useita kivikautisia asuinpaikkoja. Lisäksi Nummen ja Pusulan alueella on pronssikautisia ja rautakautisia muinaisjäännöksiä.

Maisema-alueen kylät tiivistyvät Kiskon–Vihdin järviseludelle tyypilliseen tapaan viljavien savikoiden, metsäisten kallio- ja moreenimaiden sekä vesistöjen yhtymäkohtaan. Alueella on edustavia alkuperäisessä muodossaan säilyneitä maatalarakennuksia.

Viljelymaisemaa elävöittävät satunnaiset puukujat sekä vanhat tielinjat. Sotien jälkeisen asutustoiminnan merkit näkyvät selvästi alueen asutusrakenteessa. Etenkin maisema-alueen pohjoisosissa ja taajamien tuntumassa on monenikäistä rakennuskantaa.

Maisema-alueen eteläosassa sijaitseva Nummen kirkonkylä on uudisrakentamisesta huolimatta maisemallisesti yhtenäinen ja kaunis. Varsinkin kylän poikki kulkeva mäkinen ja kapea raitti siltoineen on säilyttänyt perinteisen ilmeensä. Nummen kylänraitin tuntumassa, Pitkäljärven rannalla sijaitseva 1800-luvun alussa rakennettu uusklassinen harmaakivikirkko näkyy maisemassa kauas.

Alueen elinkeinorakenteen perustan on muodostanut perinteisesti maatalous, joka on edelleen elinvoimaista. Alueella on ollut myös pienimuotoista teollisuutta. Nummenjoen ja Pusulanjoen varsilla on ollut aikoinaan runsaasti karjataloutta ja laidunnuksen muovaamia perinnebiotooppeja. Nummen keskustan itäpuolella sijaitseva Salmenhaka on edustava perinnebiotooppi, jolta avautuu näkymiä kauas yli peltoaukeiden.

Maisemakuva Nummenjoen ja Pusulanjoen viljelylaakso on tyypillistä läntisen Uudenmaan sisämaamaisemaa, jossa vuorottelevat moreenipäälysteiset kalliomäet ja viljelty peltolaaksot. Jokilaakson yleisilme on rehevä, ja alueella on runsaasti lehtokasvillisuutta. Alueen laajat pähkinälehdot sekä kasvistoltaan rikkaat kalliorinteet muodostavat vaihtelevia pienmaisemia. Maisema-alueen viljelykset ja asutus jäsentyvät etenkin Pusulanjoen ja sitä reunustavan savikkolaakson ympärille.

Jokilaakso on avoin, yhtenäinen ja suhteellisen jyrkäpiirteinen. Pusulanjoen ja Nummenjoen yhtymäkohdassa se avautuu laajaksi viljelytasangoksi. Maisema-alueen kylissä on säilynyt vanhaa rakennuskantaa ja perinteisiä pihapiirejä. Alueen eteläosassa sijaitseva Nummen kirkonkylä on 1820-luvulla valmistuneine harmaakivikirkkoineen hyvin säilynyt ja edustava kirkonkyläkokonaisuus. (Uusimaa, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021, Ympäristöministeriö, Suomen Ympäristökeskus.)

2.3 Rakennusinventointien tilanne

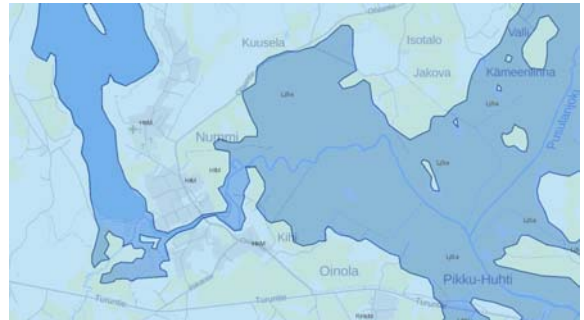
Nummen vuonna 1965 valmistunutta kunnantaloa ei ole inventoitu. Nummen keskustaajaman alueelle on tehty rakennusinventointeja:

- Rakennusinventointi Nummi-Pusula, Maj Söderman, 1987
- Sattuminen ja Nummi-Pusulan sekä Nummen kirkonkylän kulttuuriympäristöjen inventointi, Henrik Wager 2003. Inventointi sisältää rakennuskohteet Nummen keskustaajaman alueelta rakennuskohteet kirkon ympäristössä.
- Koonti kulttuuriympäristöselvityksistä, Stadionark, Arkk.tsto Kristina Karlsson, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, 2015. Inventointi sisältää Nummen keskustaajaman alueelta mm. Oinolan liikekeskuksen, paloaseman ja Oinolan kantatilojen pihapiirit sekä Nummen kirkon lähiympäristön vanhaa rakennuskantaa.

2.4 Arkeologia

Muinaisrannat: Alue on ollut subakvaattista aluetta, ei korkeinta rantaa edustavia alueita. Ancyclusjärven vaihe on maiseman kannalta ollut merkittävin, maisemassa Ancyclusjärven aikainen muinaisranta kulkee lähes poikkeuksetta nykyisten peltojen ja metsän rajassa (Wager 2003, s. 119)

Kiinteät muinaisjäännökset: Nummen keskustaajaman alueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lähimmät kiinteät muinaisjäännökset ovat kuivatun Hyvelänjärven ranta-alueilla.

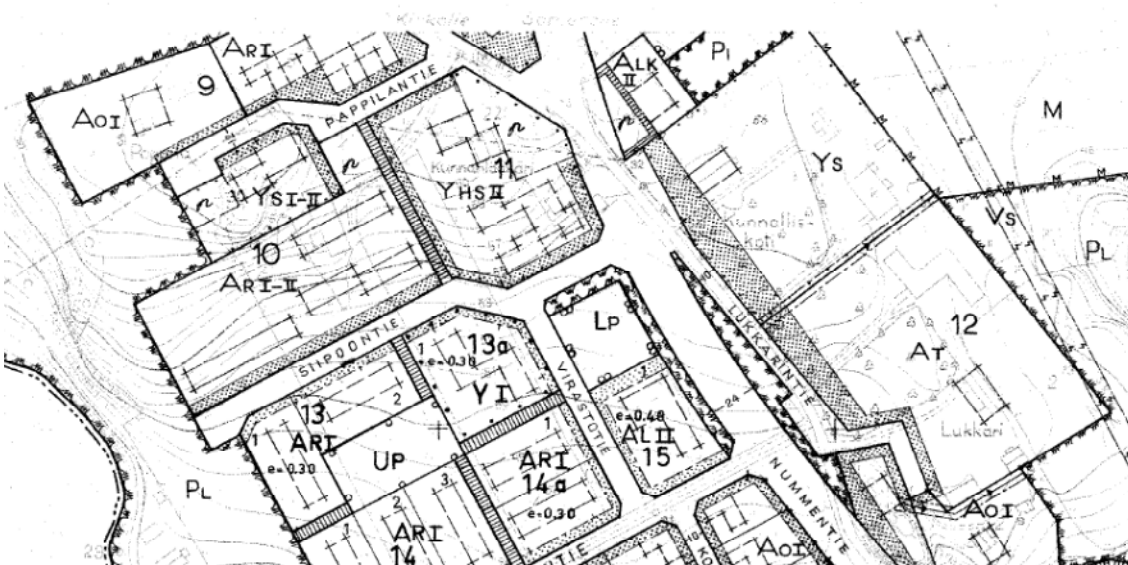
Ancyclusjärven jälkeisessä Litorinamerivaiheessa veden alla olleet alueet (tummempi sininen). Nummenjoen ja Pusulanjoen yhtymäkohdassa oli laajempi vesiallas, jossa kohden oli myöhemmin Hyvelänjärvi. Hyvelänjärvi ulottui korkeustasolle +40 saakka (www.kyppi.fi), järvi kuivatettiin 1850-luvulla. (Karttaote: geologinen tutkimuskeskus/maankamara).

2.5 Asemakaava- ja suojelutilanne

Kunnantaloa ei ole suojeltu asemakaavalla. Korttelialueella on voimassa Nummen rakennuskaava, joka on laadittu 24.2.1965, täydennetty 15.12.1967. Kaavamääräykset:

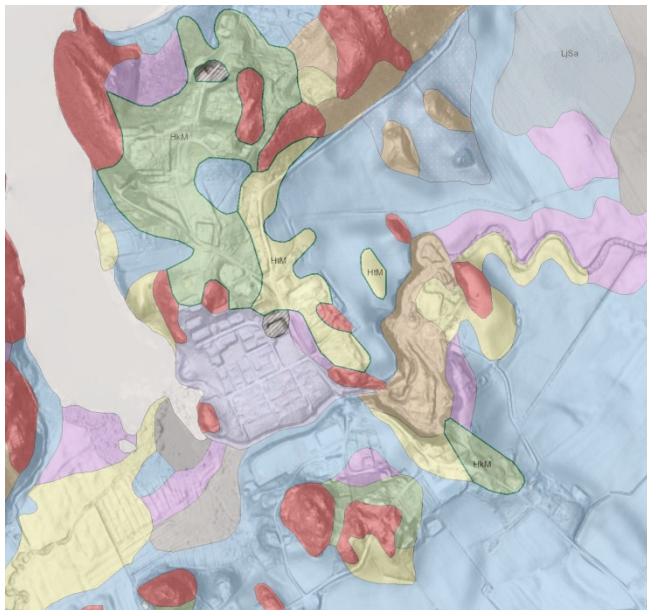
- Yhdistetty hallintorakennusten ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YHS),
- Yleisessä rakennuksessa saa olla enintään kolme asuinhuoneistoa laitoksen toimintaa varten tarpeelliselle henkilökunnalle. Kerrosluku II

Kunnantalon pääpiirustukset on päivätty 5.3.1965. Rakennuskaavan laadinta oli käynnissä samaan aikaan kunnantalon suunnittelun kanssa. Rakennuskaavassa Oilaantie (rakennuskaavassa Nummentie) suoritettiin välillä Nummenjoen silta ja Oilaantien - Ilmoonintien risteys, vanha maantie Nummen kylätontin kohdalla jäi Lukkarintieksi.

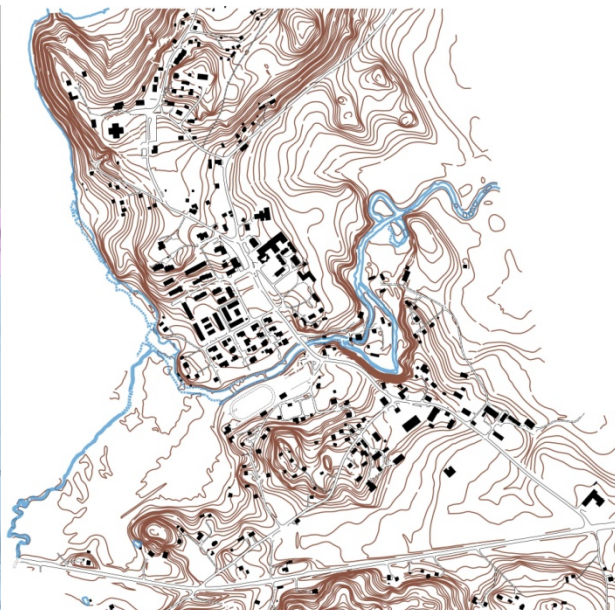

Ote kunnantalon korttelissa voimassa olevasta vuonna 1965 laaditusta rakennuskaavasta (asemakaava NU001, Lohjan kaupunki).

3 MAASTO-OLOSUHTEET

Ote maaperäkartasta /maankamara.fi. Harjualueet : vihreä, kallio punaisella, karkea hietta: keltainen, hieno hietta: violetti, hiesu: vaalea violetti, savikko: sininen, moreeni: ruskea.

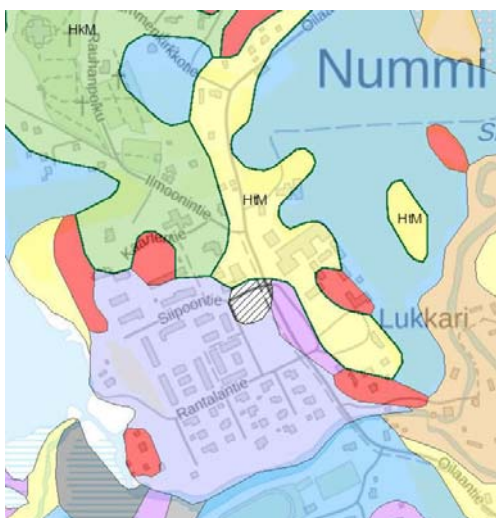

Maaston muodot ja kylärakenne. (Kartta: Lohjan kaupunki).

Maaston muoto ja maaperäolosuhteet vaihtelevat alueella. Nummen kirkko on rakennettu Pitkäjärven ranta-alueen korkeimmalle kohdalle (+74), samalle korkeustasolle asettuu Torppienmäki Nummenjoen eteläpuolella. Keskustan koillispuolella maastossa on paikoitellen tätäkin korkeampia kohtia (+84).

Varhainen asutus ja kylärakenne on sijoittunut pääasiassa harjuhiekka-, kallio- ja karkean hiedan alueille. Muuta maastoa alavimmat peltoalueet ovat savikkoa ja hiesua. Nummenjoen sillan itäpuolella joki virtaa moreenimaaperällä, tähän kohden rakennettiin kylän myllyt ja myöhemmin sähkölaitos sekä Sävelkosken puusepäntehtä.

Kunnantalo on rakennettu etelään päin laskevaan rinteeseen, jossa maaperä on karkeaa hiettaa. Kunnantalon eteläpuolella on täytemaata.

Tarkempi ote maaperäkartasta /maankamara.fi.

Kunnantalo on sijoitettu rinnemaastoon. Maasto laskee rakennuksen pohjoispuolelta noin 6 metriä rakennuksen eteläpuolelle.

Vesistö

Nummen keskusta sijaitsee Pitkäjärven rannalla. Pitkäjärvestä vedet laskevat Nummenjokeen, joessa on koski keskustan kohdalla, koskeen perustettiin aikoinaan Nummen ja Oinolan myllyt. Pusulanjoki yhtyy Nummen keskustan itäpuolella Nummenjokeen, yhtymäkohdassa oli Hyvelänjärvi (Jakovanjärvi), joka kuivatettiin 1850-luvulla. Nummenjoen vedet laskevat edelleen Lohjanjärveen ja Mustionjokea pitkin Suomenlahteen..

4 NUMMEN KESKUSTAN KEHITYSHISTORIA, AIKAKERROSTUMAT

4.1 Isojako 1771

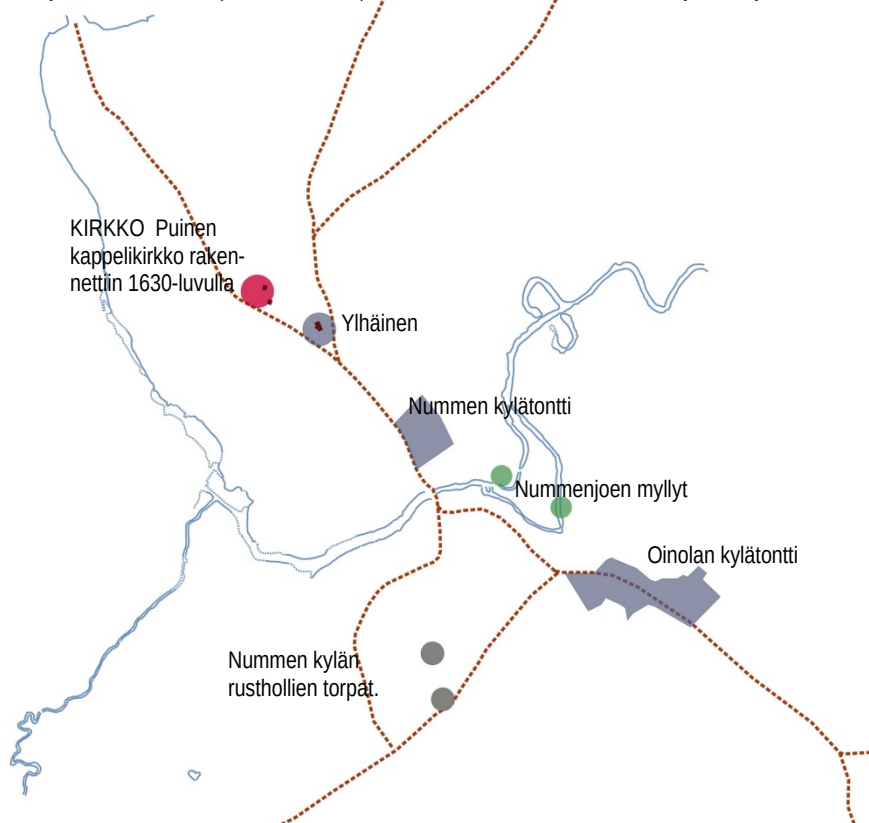
Raaseporin läänin Lohjan pitäjän Nummen ja Oinolan kylistä on laadittu isojakokartat vuonna 1771 (Hans Fattenborg).

Ote Nummen kylän isojakokartasta 1771 (Kansallisarkisto).

Ote Oinolan kylän isojakokartasta 1771 (Kansallisarkisto).

Nummen kylätontilla olivat kantatalot Seppä, Siippo, Kouvo ja Lukkari. Ylhäisten kantatalo sijaitsi erillään kylätontista. Nummen kylän rusthollien torpat (dragontorp) sijaitsivat Nummenjoen eteläpuolella. Oinolan kylätontilla oli 5 kantataloa: Antseppä, Kihi, Nupunen, Pasa ja Päkäri. Näistä Pasa siirrettiin uusjaon jälkeen lännemmäksi ja Päkäri kansakoulun luokse. Vanhimmat säilyneet rakennukset Nummen keskustassa ovat: Lainajyvästö (1750-l.), vanhan hautausmaan entinen ruumishuone (ilmeisesti vanhan kappelin sakasti) ja Ylhäisten päärakennus (1772).

4.2 Aikakerrostuma 1900-luvun alkupuolella

Isojaon mittausten täydennyksiä ja isojaon järjestely (uusjako) tehtiin Nummen ja Oinolan kylissä vuosina 1908 - 1909. Nummen kappeliseurakunta itsenäistyi Lohjasta vuonna 1863 ja Nummen kunta perustettiin vuonna 1868. Kunnan hallinnollinen keskus sijoittui vuonna 1822 rakennetun Nummen kirkon lähiympäristöön.

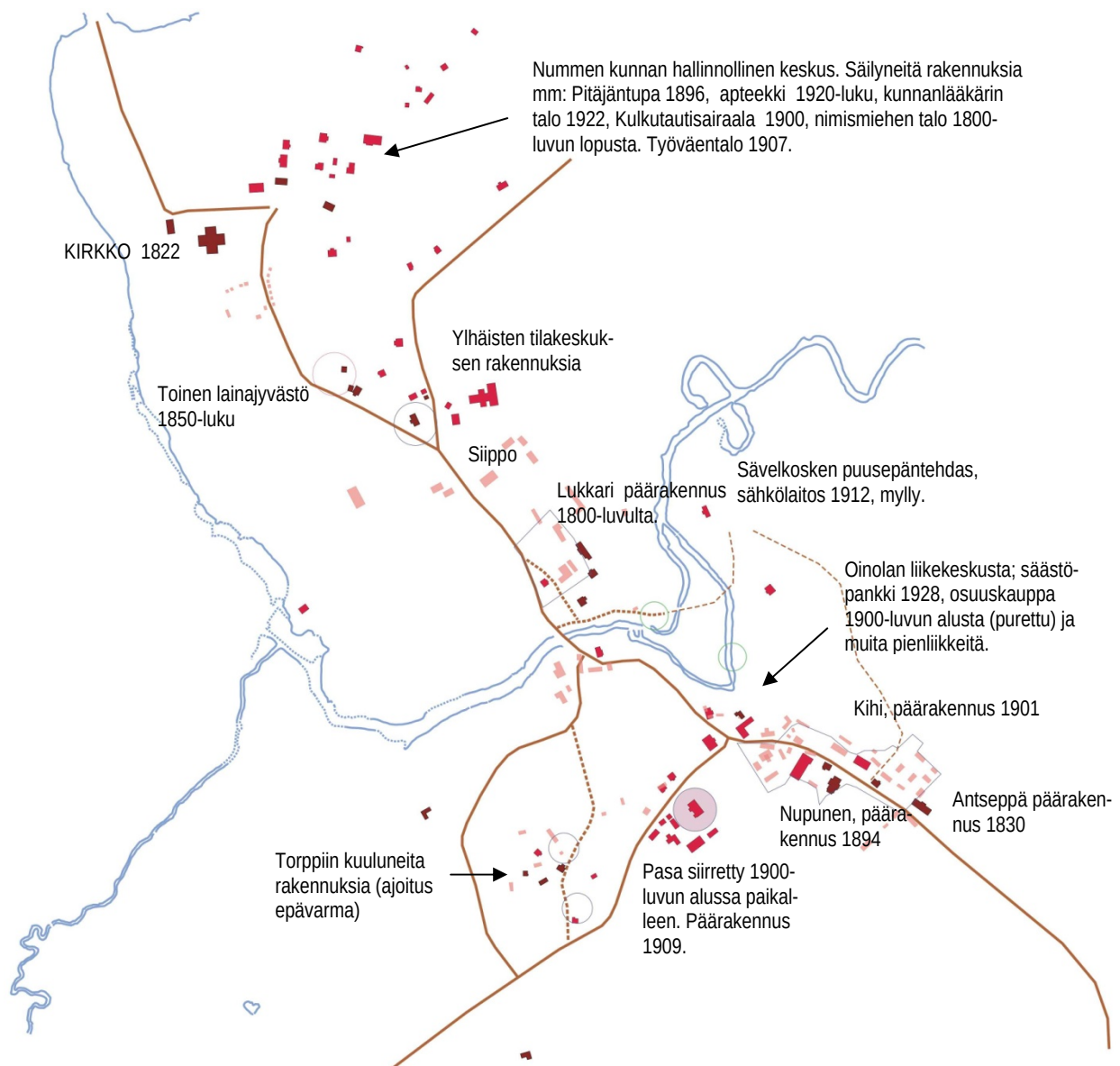
Ote Nummen kylän uusjakokartasta 1908 (Kansallisarkisto).

Ote Nummen kylän uusjakokartasta Nummenjoen eteläpuolelta 1908 (Kansallisarkisto).

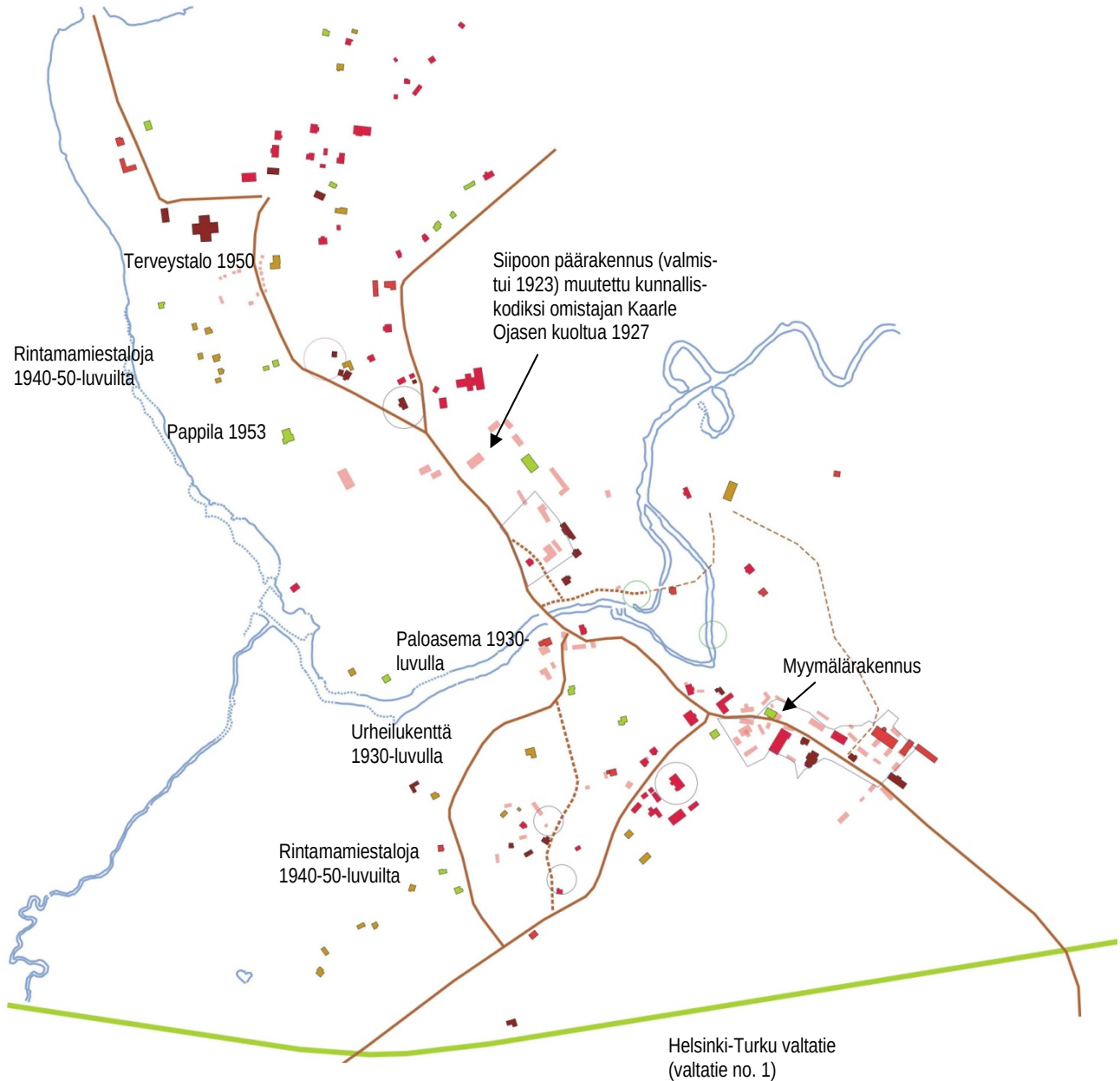
Ote Oinolan kylän uusjakokartasta 1909 (Kansallisarkisto).

Ennen 1920-luvun loppua rakennetut rakennukset, jotka ovat säilyneet näihin päiviin saakka. Vaalean punaisella purettu rakennukset uusjakokarttojen mukaan tulkittuina. Nummen kylän Kouvon kantatalo yhdistettiin Lukkariin vuonna 1901. Kaarle Ojanen osti Siipoon kantatalon 1903 ja rakennutti uudet maatalon rakennukset mm. päärakennuksen vuonna 1923.

4.3 Rakennettu tilanne 1950-luvulla

Helsinki- Turku valtatie rakentaminen aloitettiin 1930-luvulla, tie rakennettiin Oinolan kylätontin eteläpuolelta. Valtatie valmistui koko matkaltaan 1950-luvulle tultaessa. Kun valtatie 1 toteutettiin moottoritienä, vanha Turuntie muutettiin seututiekse no 110. 1940-1950-luvuilla nykyisen keskustaajaman alueelle rakennettiin rintamamiestaloja ja pihapiireineen, terveystalo ja pappila.

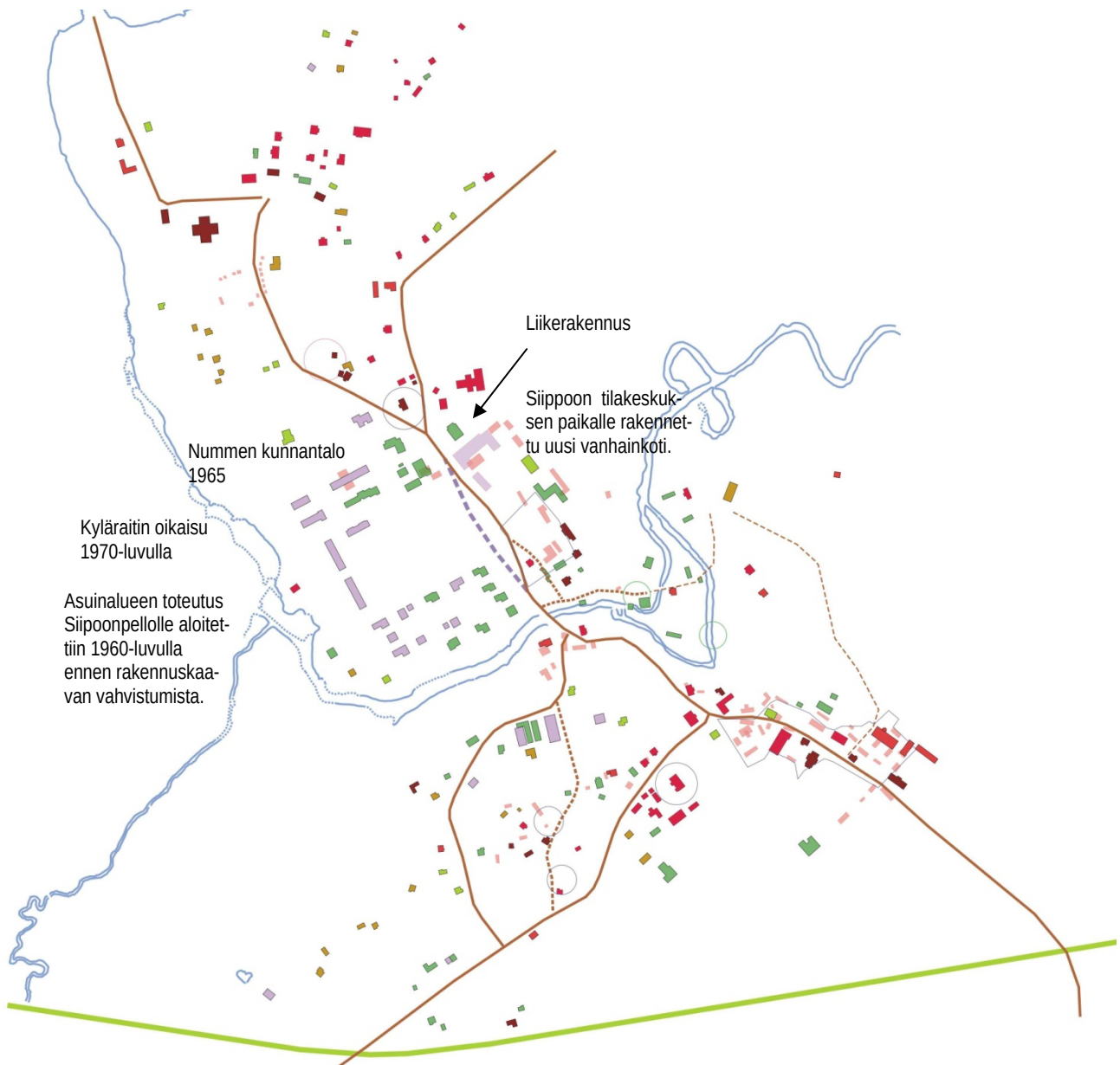

Ennen 1950-luvun loppua rakennetut rakennukset, jotka ovat säilyneet näihin päiviin saakka. 1940-luvulla rakennettu rakennuskanta on kuvattu ruskealla, 1950-luvulla rakennettu rakennuskanta ja valtatie on kuvattu vaalean vihreällä. Vaalean punaisella puretut rakennukset uusjakarttojen mukaan tukittuna.

4.4 Rakennettu tilanne 1970 - luvulla

Nummelle laadittiin rakennuskaava 1965. Rakennuskaavassa kylänraittia suoristettiin Nummen kylätontin kohdalla ja uusia asuintontteja (1-kerroksiset omakoti- ja rivitalot) kaavoitettiin ns. Siipoon pellolle vastapäätä kylätonttia. Nummen kunnalle suunniteltiin ja rakennettiin rakennuskaavoituksen kanssa samaan aikaan uusi kunnantalo Siipoon tilakeskusta vastapäätä. Kunnantalon suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Toivo ja Risto Löyskä.

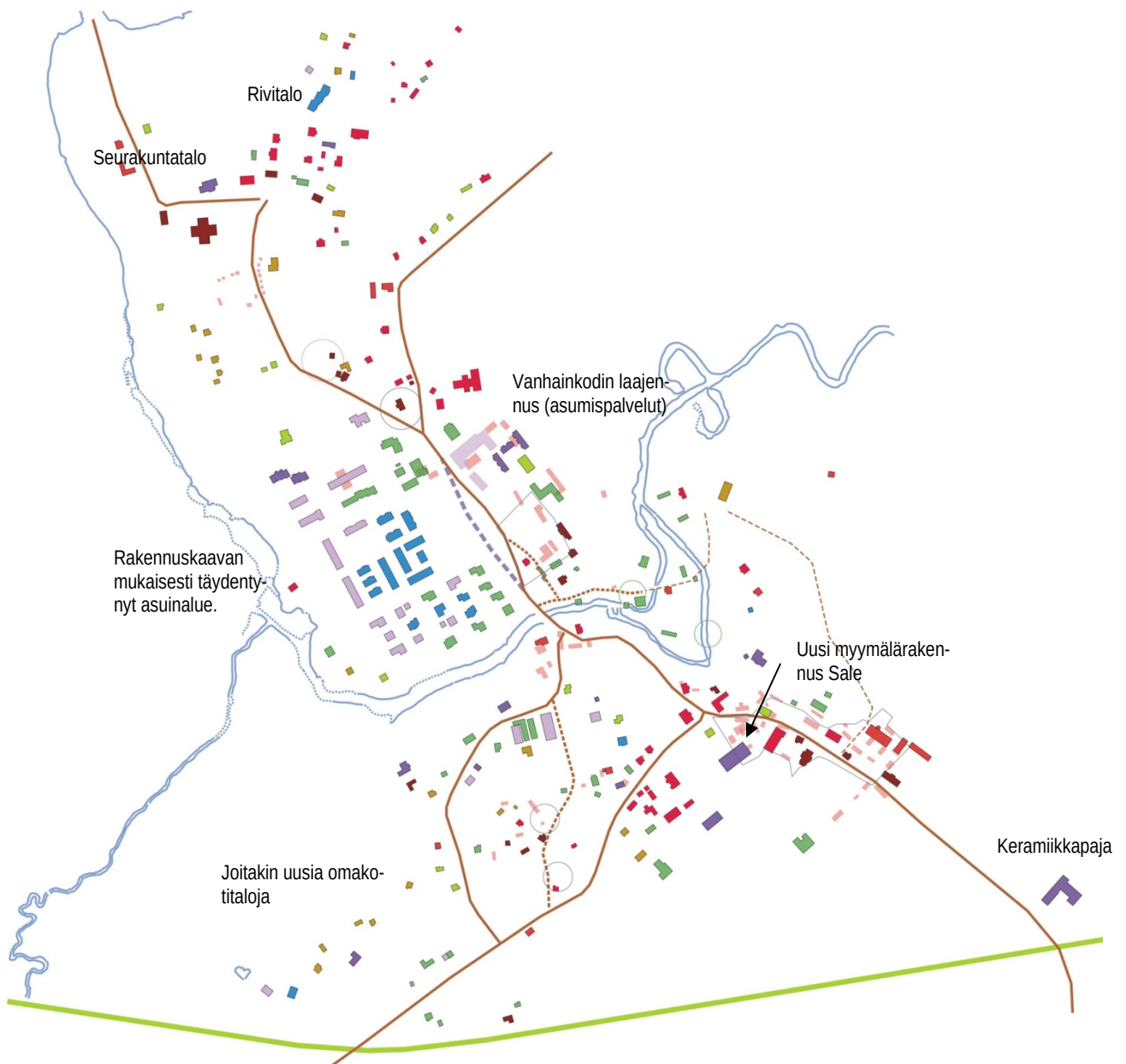
Siipoon omistaja Kaarle Ojanen puolisoineen kuoli vuonna 1927, perikunta myi tilan myöhemmin kunnalle. Päärakennukseen perustettiin kunnalliskoti. 1970-luvulla rakennettiin uusi laajempi rakennus vanhainkotiä varten. Nummen kunnan keskusta on alkanut saada taajamamaista muotoa.

Rakennettu tilanne 1970-luvulla. Tumman vihreät rakennukset on rakennettu 1960-luvulla, vaalean violetilla kuvattu 1970-lvulla valmistuneet rakennukset. (1960-luvun aikakerrostumaan sisällytetty myös ne rakennukset, joiden ajoitus ei ole tiedossa, mutta ne esiintyvät 1960-luvun peruskartassa).

4.5 Rakennettu tilanne 1990 - luvulla

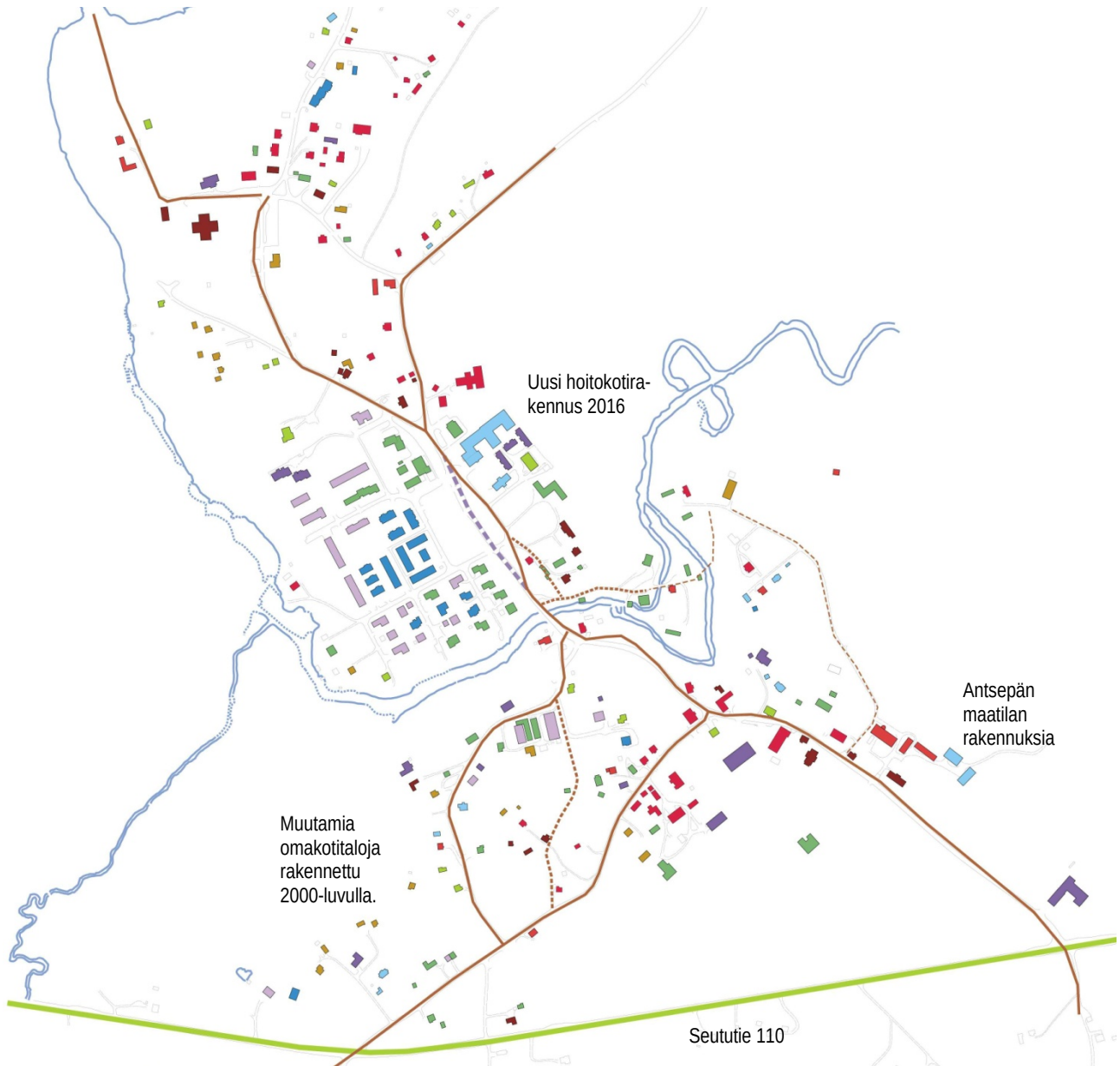
Nummen kunta liittyi yhteen Pusulan kunnan kanssa 1981, jolloin muodostui Nummi-Pusulan kunta. Kunnantalo palveli Nummi-Pusulan kunnantalona.

Rakennettu tilanne 1990-luvulla. Tumman violetilla kuvattu 1980-luvulla valmistuneet rakennukset ja tumman sinisellä 1990-luvulla rakennettu rakennuskanta.

4.6 Nykytilanne

Nummi-Pusulan kunta liittyi Lohjan kaupunkiin vuoden 2013 alusta. Kunnantalossa toimi Lohjan kaupungin palvelupiste vuoteen 2016 saakka, jolloin kaupunki myi rakennuksen.

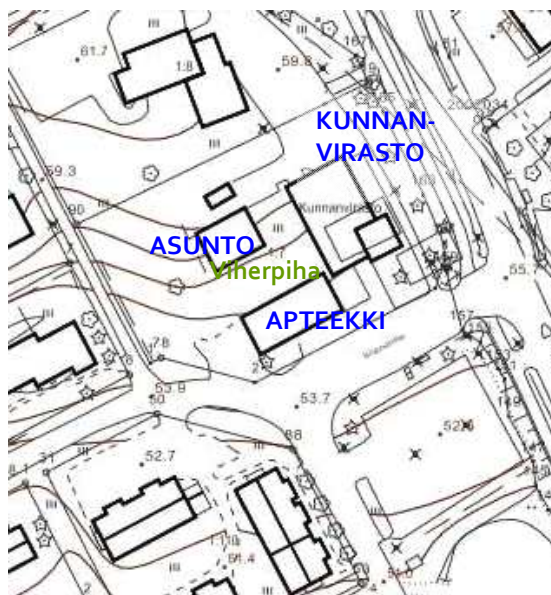

2000-luvulla kyläraitti on varustettu kevyen liikenteen väylällä ja Nummenjoen silta on uusittu. Uusi hoitokoti on rakennettu entisen paikalle vuonna 2016. Helsinki-Turku välillä on toteutettu uusi moottoritie entistä paikkaa etelämmäksi ja vanha Turuntie on muutettu seututiekseksi no. 110. 2000-luvulla rakennettu rakennuskanta on kuvattu vaalean sinisellä.

5 KUNNANTALO

Nummen entisen kunnantalon rakennuskokonaisuus koostuu kolmesta erillisestä rakennuksesta, jotka on liitetty toisiinsa rakennuksien keskelle jäävällä viherpihalla. Kokonaisuuden rajautumista ja yhteenliittymistä on täydennetty betonisella umpikaiteella. Kunnanvirasto-osa sijoittuu Oilaantien puolelle, apteekkiosa Siipoontien varrelle ja asunto-osa rinteeseen yläosaan.

Rakennuskokonaisuus on sijoitettu etelään päin laskevaan rinteeseen siten, että pohjoisen suunnasta rakennus näyttää yksikerroksiselta ja pääkadun suunnasta korkeammalta (ja saa näin hallitsevampaa asemaa keskustassa – ja julkisen rakennuksen luonnetta). Rinteeseen upotettuun rakennuksen osaan on sijoitettu kunnanarkistotilat kunnanvirasto-osassa ja lämpökeskus, sosiaalitiloja ja varastotiloja asunto-osassa. Asuinitiloja on sijoitettu myös kunnanvirasto-osaan, huoneistoon pääsy on järjestetty viherpihalta. Kunnantalon autopaikoitustilat on sijoitettu rakennuksen pohjoispuolelle sekä eteläpuolelle.

Historia: Nummen kunta on perustettu 1868. Ennen vuonna 1965 valmistunutta kunnantaloa, kunnan hallinnollinen keskus sijoittui kirkon lähiympäristöön ja kunnanhallitus kokoontui pitäjätuvassa. Pitäjätuparakennus on rakennettu 1847, mutta se siirrettiin nykyiselle paikalleen kirkon lähelle 1896. Rakennuksessa on toiminut sittemmin kansalaisopisto ja nykyään se on kylätalona.

Uuden kunnantalon suunnitelmat valmistuivat 1965, suunnittelijoina toimivat arkkitehdit Toivo ja Risto Löyskä Helsingistä. Rakennus rakennettiin kunnanlääkärin talon viereen, sen eteläpuolelle. Samaan aikaan laadittiin kuntaan ensimmäinen rakennuskaava, jossa kunnantalon sijoituskohta suunniteltiin. Rakennuskaava sisälsi myös Nummentien (Ilmoonintie) oikaisun, jolloin vanha tie kylätontin kohdalla muutettiin Lukkarintieksi. Siipoonpellolle kunnantalon ympäristöön varattiin tontteja 1-kerroksisia omakoti- ja rivitaloja varten. Alueen rakennuskaavan myötä syntynyt rakenne poikkeaa vanhasta Nummen kylän ja Oinolan kylämiljöistä suoraviivaisuudellaan. 1960-luvulla kunnan keskeiset toiminnot siirtyivät kirkon luota etelämmäksi (mm. kunnanlääkäri, apteekki, kunnanvirasto).

Kunnantalo Siipoontieltä

Itäjätkisivua Ilmoonintielle.

Apteekkiosa.

Asunto-osa ja autotalli nähtynä kunnanvirastosta.

Asunto-osa viherpihan suunnasta. Asunto-osa ja taustalla virasto-osan ylärinteen päätyä.

Kunnanviraston nauhaikkunaa viherpihan suuntaan.

Erityispiirteitä

Pääsisäänkäyntiä on korostettu tiilijulkisivun urituksella. Korkea ikkuna on kunnanhallituksen huoneeseen.

Apteekin lasiulko-ovien edessä on puinen ritilä.

Apteekin sisäänkäyntiterassia, apteekkivaraston ovi.

Toisessa kerroksessa kantava rakenne on sisennetty ulkoseinästä.

Pääportaikko ja yläkerran odotushalli. Portaikon betoniseinässä reliefiaihe, kuten pääsisäänkäynnin yläpuolella tiilijulkisivussa. Oikealla näkymä pääsisäänkäynnille yläkerrasta.

Valtuustosalissa on tiiliseinät. Sali on kuutiomainen.

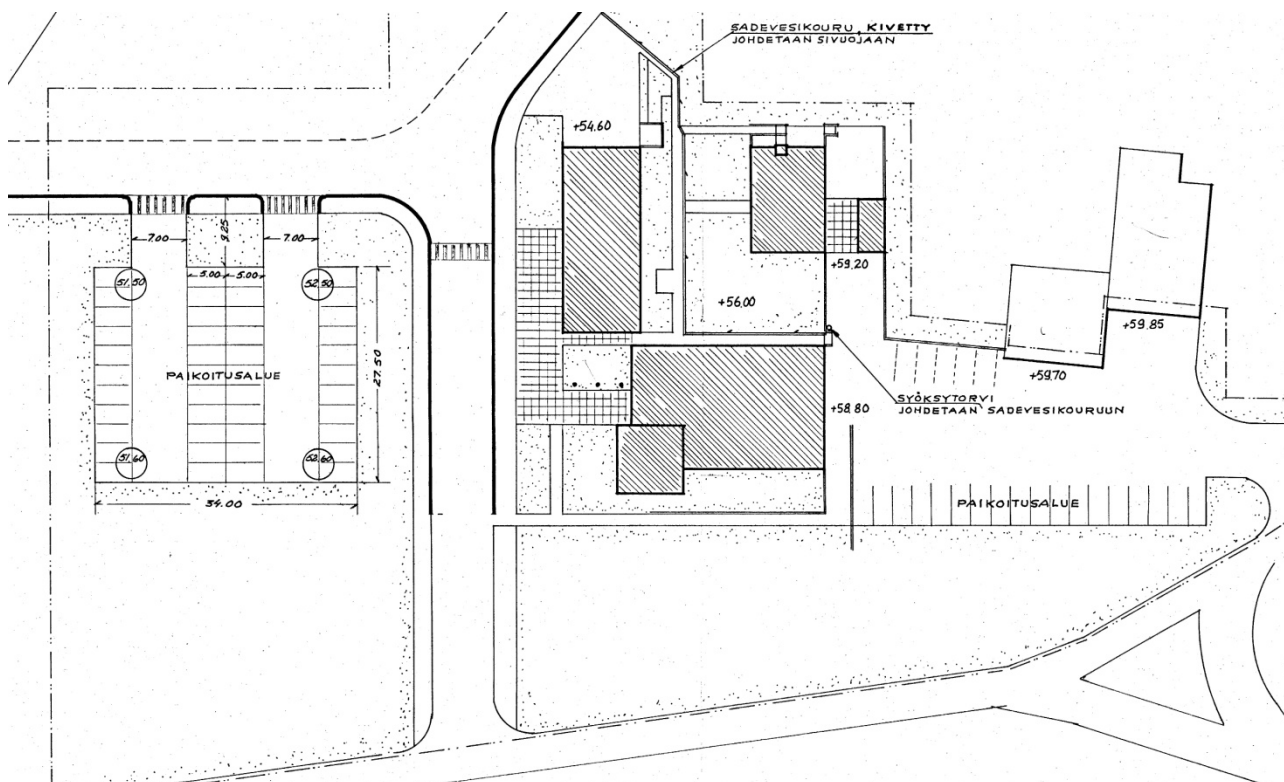

Valtuustosalin yläikkunoiden valon tuloa on pehmennetty porrastuksella.

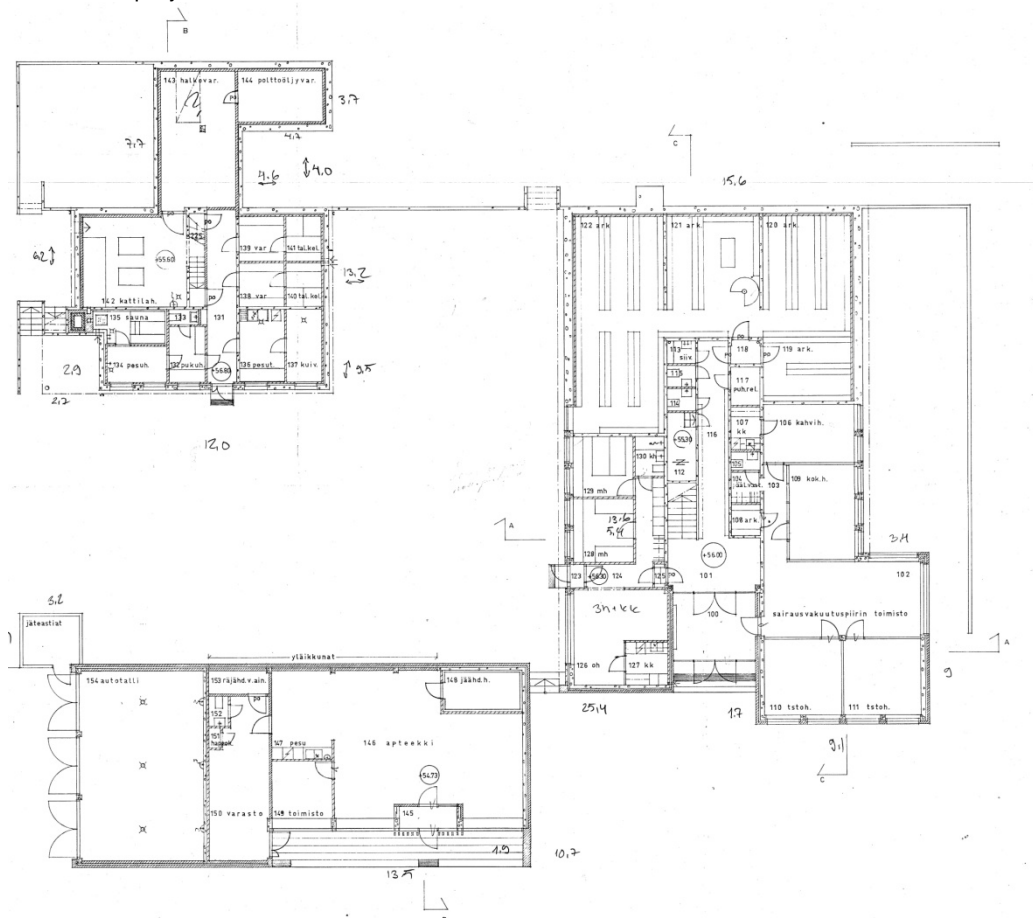
RAKENNUSTIEDOT

<i>Käyttötarkoitus:</i>	Nummen kunnantalo 1965 - 1981. Nummi - Pusulan kunnantalo 1981 - 2013. Nummi-Pusula liittyi osaksi Lohjan kaupunkia vuoden 2013 alussa, kuntaliitoksen jälkeen rakennuksessa toimi Lohjan kaupungin palvelupiste. Kaupunki myi rakennuksen vuonna 2016.
<i>Rak.aika:</i>	1965
<i>Suunnitt., rak.</i>	Arkkitehdit Toivo ja Risto Löyskä. Rakennesuunnittelu: Dipl.ins. A. Väänänen. Vastaava työnjohtaja rkm E. Kaskisto. Rakentaja: Rakennusliike Kaarila & Vallenius, Turku.
<i>Kerros-luku:</i>	2 kerrosta, jossa 1. kerros on sovitettu etelään päin laskevaan rinteeseen. (Pohjoisen suunnasta rakennus näyttää 1-kerroksiselta).
<i>Perusta:</i>	Betoni.
<i>Runko:</i>	Betonirunko, jonka päällä tiiliverhous. Valtuustosalin kohdalla osa seinistä kaksinkertaisella tiilimuurauksella.
<i>Kattomuoto:</i>	Tasakatto, räystäspellit kuparia.
<i>Kate:</i>	Bitumihuopa
<i>Ulkovuoraus:</i>	Poltettu savitiili, pinta karhea, ½ kiven juoksulimitys. Saumaus: Vaakasaumat viistosaumoina, pystysaumut tasasaumoina.
<i>Ulkovärit:</i>	Ruskea tiili, melkein tervan värinen, saumat vaalean harmaat. Sokkeli vaalean harmaa (taitettu valkoinen). Räystään pellitys patinoitunutta kuparia. Ikkunapuitteet ja peitelaudat valkoiset, ikkunapellit harmaat. Pääovi ja apteekkiosan ulko-ovi ovat lasiovia valkoisin kehyksin, muut ovet puisia umpiovia väri keltainen. Apteekin ulko-ovi ja siihen liittyvät suuret ikkunat on varustettu pystysuuntaisilla keltaisilla vinosäleillä.
<i>Erityispiirteet:</i>	Rakennus koostuu kolmesta rinteeseen sovitetusta rakennuksen osasta, joiden keskelle jää nurmipiha-alue. Kunnanvirasto (2 kerroksinen), apteekkiosa (1 kerroksinen) sekä asunto-osa (2 kerroksinen), jonka pohjakerrokseen on sijoitettu teknisiä tiloja (kl). Rakennuskokonaisuutta on täydennetty noin 1 metrin korkealla betonikaiteella/muurilla. Massoittelu etelään päin laskevaan rinteeseen siten, että 1.kerros on maan alla (arkistotilat). Ylärinteen puolelta (pohjoisesta) pääsy suoraan toiseen kerrokseen. Valtuustosali massoiteltu pääkadun varteen. Pääsisäänkäyntiä korostettu tiilijulkisivun urituksella, samoin sisätilojen pääportaikkoa (betoniseinä). Sisääntulonäkymä vaatimaton, portaikko johdattaa toiseen kerrokseen, jossa edustukselliset tilat. Yläkerrassa on aula, jota valaisee kattoikkunat, sivuilla toimistohuoneet nauhaikkunoin ja korkea valtuustosali ja siihen paljeovilla liittyvä matalampi kunnanhallituksen kokoustila. Valtuustosali on neliönmuotoinen (kuutio), yläikkunat. Virasto-osan toisessa kerroksessa kantava betonirakenne sisennetty ulkoseinästä (maantasokerros sisempänä), ja ulkoseinään toteutettu nauhaikkuna rakennuksen itä- ja länsipuolella (curtain wall).
<i>Säilymisedellytykset:</i>	Rakennusta ei ole suojeltu. Voimassa oleva asemakaavassa (vähv. 1976) kortteli 11 Hallintorakennusten ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YHS). Kerros-luku II. Nummi-Pusulan liityttyä Lohjaan, on kunnantalo jäänyt tarpeettomaksi. Rakennukselle suunnitellaan uutta käyttötarkoitusta. Rakennuksen arkkitehtuuri, erityisesti kunnanvaltuustosaliosa, viestii julkisesta rakennuksesta. Myös rakennuksen asema taajaman keskustassa, pääkadun varrella painottaa rakennuksen julkista luonnetta.
<i>Kohteen kulttuurihistoriallisen arvon kuvaus:</i>	<u>Historiallinen:</u> Rakennettu Nummen kunnanvirastoksi 1965, vuoden 1981 jälkeen Nummi-Pusulan kunnanvirastona vuoteen 2013 saakka. <u>Rakennushistoriallinen:</u> Arkkitehtuuriltaan funktionalismin perinteelle nojautuva, moderni julkinen rakennus. Muodostaa massoitellultaan staattisen kokonaisuuden viherpihan ympärille. Pohjaratkaisussa ja tilallisuudessa painottuu tarkoituksenmukaisuus, myös viherpihan luonteessa; sisäänkäynnit asuinhuoneistoihin ja sekundäärisiin tiloihin on järjestetty viherpihan kautta. Arkkitehtuurissa painotettu rakennuksen toisessa kerroksessa sijaitsevia edustuksellisia tiloja. Mittakaavaltaan ihmisläheinen. Mittasuhteet ja massoittelu harkittua ja jäsennehtyä, kerrostasot sovitettu rinnemaastoon, materiaalit ja värit valittu sopimaan luonnonympäristöön ja historialliseen kirkonkylämiljööseen (mm. tiilen tervamainen väri ja vaakasaumojen painotus muistuttavat puujulkisivua) ja ottamaan huomioon kirkon asema maisemallisena dominanttina. <u>Maisemallinen:</u> Kaukomaisemassa saavuttaessa Turuntietä Saukkolan suunnasta kirkonkylän silhuetista nousee ainoana maamerkinä kirkon torni. Lähestyttäessä kirkonkylän keskustaa etelästä kyläraitia pitkin, kunnantalon valtuustosaliosa nousee pääraitinäkymässä kirkon tornin rinnalle, mutta jää alemmaksi, rakennus ei kilpaile kirkon tornin kanssa, vaan pikemminkin säästää sitä. Entinen kunnantalo sijaitsee pääkadun varrella, Nummen historiallisen kyläkeskustan ja Oinolan kyläkeskustan välissä, keskusta-alueen uudemmalla osalla, edustaa 1960-luvun lopussa muotoutunutta uudempaa ydinkeskustaa.

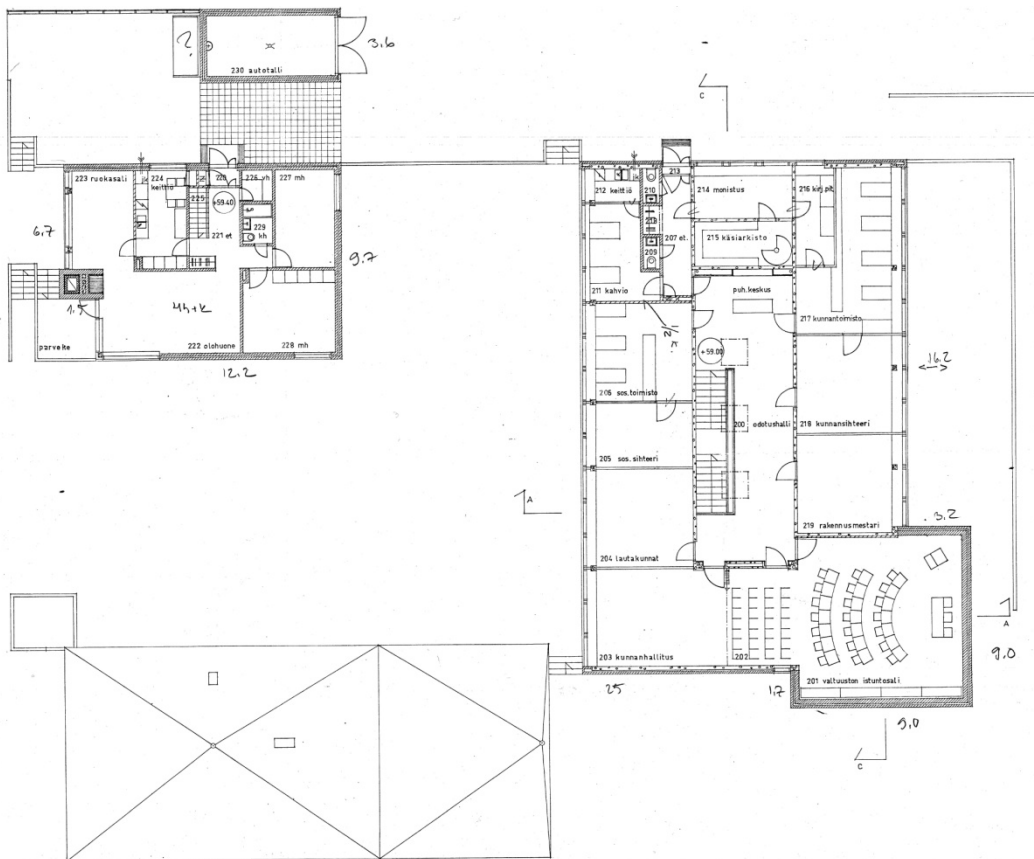
RAKENNUSPIIRUSTUKSET (Lohjan kaupunki, rakennusvalvonta):

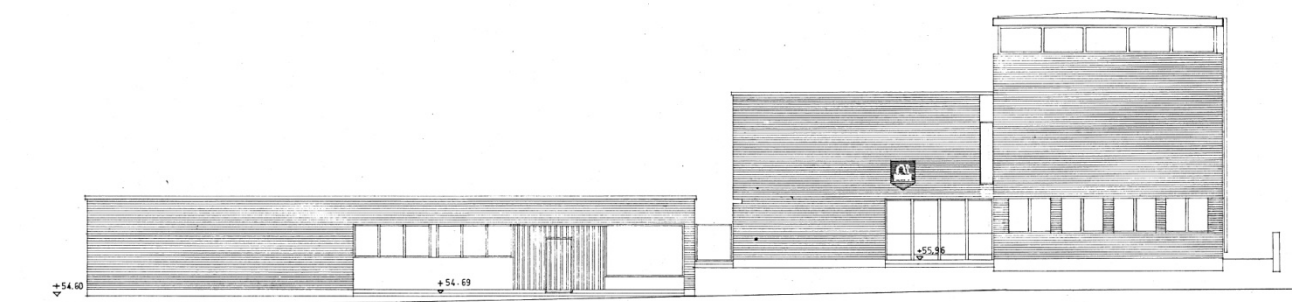
Asemapiirros. Huom. pohjoinen on oikealla.

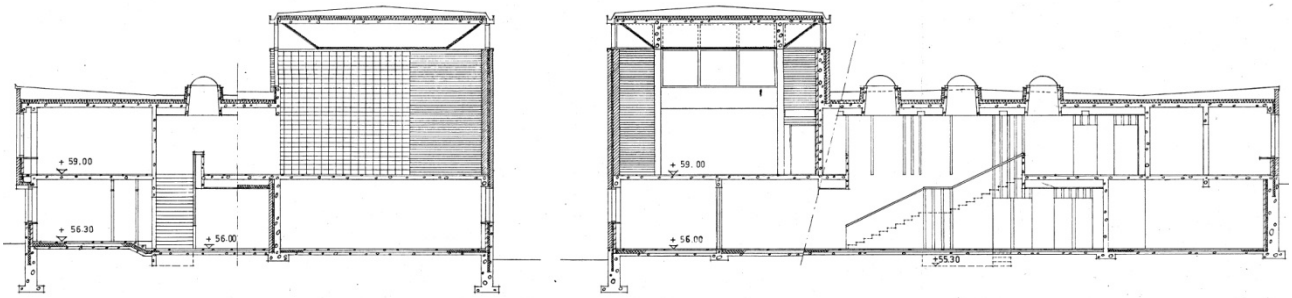
Pohjapiirros 1. kerros. Kunnanvirasto-osassa kunnan arkistotilat on sijoitettu rinteeseen upotettuun rakennuksen osaan. Asunto-osan kellarissa samoin lämpökeskus ja muita sekundäärisiä tiloja rinteeseen sovitettuna. Apteekin länsipäädyssä on autotallit, joihin käynti länsipäädystä.

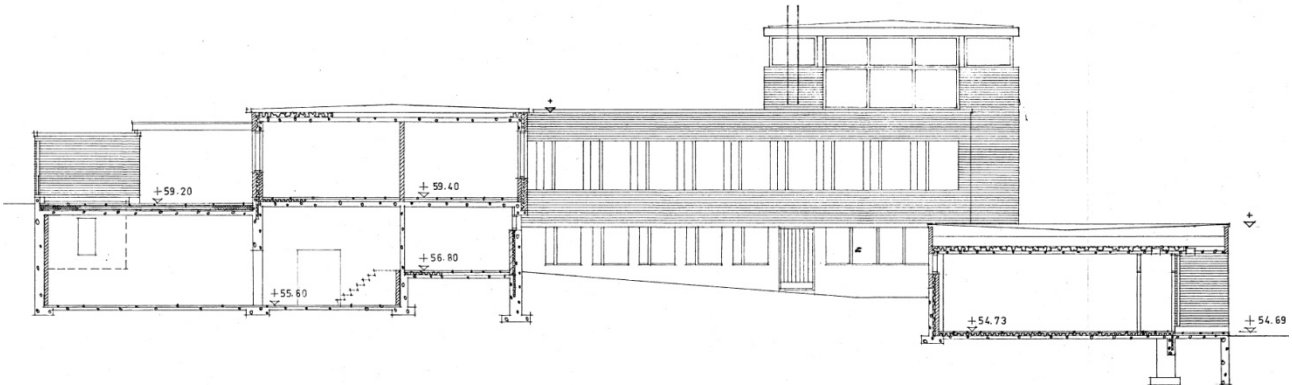
Pohjapiirros 2. kerros. Kunnanvirasto-osan toisessa kerroksessa on kunnantoimisto, valtuustosalali ja hallituksen kokoushuone ovat yhdistettävissä toisiinsa (paljeovi), valtuustosalios on kuutiomainen, korkea tila, jossa on ylävalo. Portaikko ja toisen kerroksen odotushalli on valaistu kattoikkunoin. Asunto-osassa on asuinhuoneisto ja autotalli erillisenä pienenä rakennuksena, lämpökeskuksen piippu on tiilimuurattu.

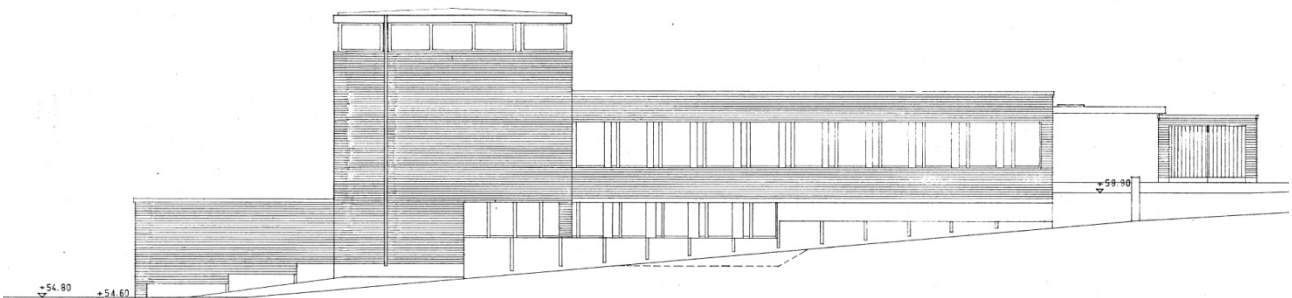
Julkisivu Siipontielle. Oikealla kunnanvirasto, vasemmalla apteekki.

Leikkaukset valtuustosalista ja pääportaikosta. Vasemmalla näkyy toisen kerroksen ulkoseinän rakenneratkaisu, jossa kantavat pilarit on sisennetty ja ulkoseinään on ollut näin mahdollista sijoittaa nauhaikkuna. Nauhaikkunat ovat kunnanvirasto-osassa itään ja länteen. Valtuustosalissa on yläikkunat, valontuloa on pehmennetty säleillä.

Leikkaus itään päin. Vasemmalla asunto-osa ja oikealla apteekki. Kunnanvirasto-osan nauhaikkunaa viherpihan suuntaan.

Julkisivu Oilaantielle. Rakennusmassa on porrastettu ja sovitettu rinteeseen. Toisen kerroksen nauhaikkuna itään päin.

6 ARKKITEHDIT

Toivo Eljas Löyskä (s. 19.8.1903 Viipuri, k. 14.8.1975 Helsinki)

- Valmistui arkkitehdiksi Helsingin teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1931.
- Työskenteli yhdessä arkkitehtiveljensä Väinö Johannes Löyskän kanssa Viipurissa, rakennukset edustivat 1920-luvun klassismia sekä funktionalismia (mm. Viipurin tupakka Oy:n tehdas (1927), As Oy Kalevanrinne, Kaleva 137 (1927),
- Toivo Löyskä voitti kutsukilpailun: Papulan paviljonki (1928) Papulan vuori, Viipuri.
- Työskenteli Uno Ullbergin, J. Peltosen sekä Toivo Paatelan arkkitehtitoimistoissa.
- Helsingin teknillinen korkeakoulu: assistentti ja arkkitehtiosaston notaari 1931-37
- Lääkintöhallituksen rakennustoimistossa 1931-38
- Kulutusosuuskuntien liiton rakennustoimiston toimistopäällikkö 1938-48.(Elannon leipomorakennuksen laajennus, Helsinki 1941-43)
- Sodan jälkeen: Viipurin kaupungin sotakorvauksia varten asetetun arviointilautakunnan puheenjohtaja.
- Oma toimisto vuodesta 1948 lähtien
 - o koulu- ja opistorakennuksia; Munkkiniemen yhteiskoulu (1950-60), Karjalan yhteiskoulu, (entinen Viipurin uusi yhteiskoulu) Helsinki Ruskeasuo (1955-61), Seppolan koulu, Jämsä, (1952-1955)
 - o Maunulan ala-asteen laajennus 1957
 - o kunnan ja paikallissairaaloita; Malmin sairaalan laajennus (1954, purettu), Karkkilan sairaala (1962)
 - o kunnantaloja ja muita kunnallisia rakennuksia; Halikon kunnantalo 1955.
 - o Asuin-liikeyröstöaloja: Mottilantie 2, Jämsä (1957-1958)
 - o Savitaipaleen kunnanlääkäriin talo 1953 (*Lähde: Teija Ahola 2014, Terveystalot ja kunnanlääkäritalot 1940-1960-luvulle*).

Risto Eljas Löyskä (s. 22.6.1935 Laukaa, k. 22.7.2012 Helsinki)

- Toivo Löyskän poika, valmistui arkkitehdiksi Helsingin teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1960. (Diplomityö Nykyaiteen museo, ohjaaja Professori Aulis Blomstedt).
- Työskenteli ensin apulaisena ja tämän jälkeen yhtiökumppanina isänsä Toivo Löyskän arkkitehtitoimistossa.
- Työskentely muissa arkkitehtitoimistoissa: mm. Olof Hansson, Aulis Blomstedt.
- Suunnittelukeskus Oy, mm. peruskorjaus 1974-75 Albertinkatu 34 (rakennettu 1928).
- Virkamiehenä
 - o Helsingin rakennusvirasto
 - o Puolustusministeriö
 - o Espoon kaupunginarkkitehti

Toivo ja Risto Löyskän yhteisiä rakennussuunnittelukohteita:

- Vitikkalan kansa- ja kansalaiskoulu, Jämsä, 1962
- Nummen kunnantalo 1965
- Vuosaaren huoltoasema 1965
- Munkkiniemen yhteiskoulu, jossa Risto Löyskä suunnitteli muutoksia, 1979.

(Lähteet: HS 14.9.2012, Viipurin suomalaisen kirjallisuusseuran toimitteita 2, Helsinki 1977, www.museo24.fi (Jämsän seudun kulttuuriperintö), finna.fi).

Kyläraittinäkymä Nummenjoen suunnasta. Taustalla kohoaa kirkon torni ja heti sen alapuolella on kunnantalo.

Yleisesti

Nummen keskustaajama on kehittynyt Nummen ja Oinolan kyläkeskuksista. Historialliset kylämiljööt ovat hyvin säilyneet ja alueen selkärangana toimiva keskeinen kyläraitti on säilyttänyt hyvin muotonsa ja elävyytensä, muutamista muutoksista huolimatta, mm. kyläraittia on suoritettu Nummen kylätontin kohdalla Nummenjoen sillasta pohjoiseen Ilmoonintien ja Oilaantien risteykseen saakka. Raitin uusi linjaus ja Siipoon kantatilan pelloille Nummenjoen pohjoispuolelle muotoutunut asutus sekä uuden kunnantalon sijoitus perustuvat 1965 laadittuun rakennuskaavaan. Tällöin kunnan keskusta alkoi saada taajamamaisesta muotoa. Uusi rakenne syntyi kuitenkin vanhojen kyläkeskusten väliin, jolloin historiallisten kyläkeskusten rakenne ja luonne säilyi ennallaan.

Identiteetti, julkinen - yksityinen

Kunnantalo on Nummen ja Nummi-Pusulan itsenäisten kuntien historian kannalta tärkeä osa paikkakuntien identiteettiä. Kunnantalo, erityisesti siinä kunnanvirasto-osa ja valtuustosalin, on luonteeltaan julkinen rakennus. Rakennuskokonaisuuteen sisältyy kuitenkin myös yksityisiä tiloja; kaksi asuinhuoneistoa ja viherpihan luonne on enemmän yksityinen kuin julkinen. Viherpihan kautta on järjestetty sisäänkäynti virasto-osan asuinhuoneistoon sekä pääsy lämpökeskukseen ja sen yhteydessä oleviin sosiaalityötiloihin ja varastoihin. Viherpihalla on ollut enemmän toiminnallinen kuin edustuksellinen luonne. Betoniset kaiteet sulkevat viherpihaa ja sitovat rakennusosia yhteen yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kunnantaloon ei liity mitään erityistä hallinnollista aukiota, mutta rakennuksen avoin edusta korostaa kunnantalon julkista luonnetta. Rakennus ei osoita keskustarakenteessa keskustan varhaista ydinkohtaa, koska Nummen kyläkeskusta rakentui alun perin kirkon (1822) ympärille ja Oinolan kyläkeskusta muotoutui Oinolan kylätontin ympärille. 1960-luvun lopulla muotoutumaan alkanut uudempi taajamamaisempi keskustan osa, jossa kunnantalo sijaitsee, muodostui näiden em. kyläkeskusten väliin. Kunnantalo edustaa tätä 1960-luvun lopulla alkaneutta kehitysvaihetta, jolloin keskustan keskeisiä toimintoja, mm. lääkäri, kunnanvirasto ja apteekki siirtyi kirkon luota etelämmäksi. Kaupan ja pankin palvelut pysyivät edelleen Oinolan kyläkeskustassa.

Historialliset kylämiljööt kirkon luona ja Oinolassa ovat säilyneet hyvin, mutta palvelutoiminnot (kaupat, pankit ym) ovat näistä hävinneet. Vanhalla paikallaan säilynyt ja alkuperäisen tilallisesti rikkaan ja mutkittelevan luonteensa säilyttänyt kyläraitti (Ilmoonintie) yhdistää sekä historialliset kyläkeskustat että niiden väliin 1960-luvun lopulla muotoutumaan alkaneen uudemman keskustaosan. Keskustan kulttuuriympäristö erilaisine kehitysvaiheineen on pysynyt ymmärrettävänä.

Arkkitehtuuri

Kunnantalon arkkitehtuuri pohjautuu funktionalismin perinteelle, josta kertovat mm. rakennuksen massoittelu ja pohjaratkaisu sekä itä- ja länsijulkisivuissa olevat nauhaikkunat. Rakennuskokonaisuus on sovitettu huolellisesti paikkaan ja maasto-olosuhteisiin (rinnemaasto). Tilallisuudessa ja pohjaratkaisussa painottuu tarkoituksenmukaisuus. Rakennuksen massoittelu, muoto, materiaalit ja värit ovat modernin arkkitehtuurin mukaisia, ja samalla historialliseen kylämiljööseen sopivia. Rakennuksen korkeudella ja muodolla on huomioitu ja annettu tila kirkon tornille Nummen keskustan maisemallisena dominanttina.

Kunnantalon valtuustosaliosa on Ilmoonintien ja Siipoon tien kulmauksessa.

8 TOIMENPIDESUOSITUKSIA

Rakennuksen ominaispiirteistä johdettuja toimenpidesuosituksia:

1. Rakennuskokonaisuus

Rakennuskokonaisuus koostuu kolmesta toisistaan erillisestä rakennuksesta.

- ➔ Rakennuskokonaisuuden osia ei tule purkaa. 3-osainen kokonaisuus ja keskelle jäävä viherpiha tulee säilyttää.
- ➔ Rakennuksen osat sijaitsevat yhdellä tontilla. Yksi tontti edesauttaa kokonaisuuden säilymistä.

2. Viherpiha

Viherpiha yhdistää erilliset rakennukset toisiinsa. Betoninen kaide täydentää kokonaisuuden rajautumista. Viherpiha on puistomainen, suojaisa, sillä on enemmän yksityinen kuin julkinen luonne. Viherpihalta on sisäänkäyntejä asunto-osaan ja virasto-osaan.

- ➔ Viherpihan luonnetta voidaan kehittää puistomaisena oleskelupiha-alueena. Huomioidaan täysikasvuisen puuston merkitys miljöökijänä (puustoa on katujen puolella, viherpihalla sekä tontin länsiosassa).

3. Massoittelu, kattomuoto

Rinteeseen sovitettut rakennusmassat, jotka porrastuvat siten, että valtuustosaliksi asettuu rakennuskokonaisuuden dominantiksi. Kaikissa rakennuksen osissa on tasakatto.

- ➔ Rakennuskokonaisuuden porrastuva massoittelu säilytetään. Kattomuoto säilytetään. (Kattoikkunoiden hienoinen lisääminen periaatteessa mahdollista siten, että ikkunat jäävät piiloon)

4. Julkisivut

Julkisivujen materiaali, muuraustekniikka ja värit sekä ikkuna-aukotuksen ja umpiseinän välinen suhde ovat olennainen osa rakennuksen arkkitehtonista yleisvaikutelmaa. Virasto-osan toisen kerroksen nauhaikkunat ja sisennetty kantava rakenne ovat rakentamisajankohdalle ominaisia arkkitehtonisia ratkaisuja.

- ➔ Tiilimuurauksen, saumauksen tapaa ei tule muuttaa.
- ➔ Ikkuna-aukotus (umpiseinän ja ikkuna-aukotuksen suhde) ja ikkunajako säilytetään. (Jos esim. nauhaikkunaan olisi tarve tehdä muutoksia, nauhamaisuus säilytettävä).
- ➔ Värit säilytetään.
- ➔ Kaikki muutokset ja lisäykset tulee tehdä rakennuksen ominaispiirteisiin sopivalla tavalla, alueellisen vastuumuseon museon lausunto tarvitaan merkittävistä korjaus- ja muutossuunnitelmista.

5. Julkinen rakennus

Rakennus on suunniteltu julkiseksi rakennukseksi, se on toiminut pitkään ensin Nummen kunnantalona ja sen jälkeen Nummi-Pusulan kunnantalona. Rakennus on toiminut paikkakunnan hallintorakennuksena ja kuntalaisten kohtaamispaikkana. Rakennuksessa on myös rakennuksen toimintaa tukevia asuintiloja. Kaupunkikuvallinen asema pääkadun varrella ja arkkitehtuurissa valtuustosaliosan muoto ja koko sekä apteekkiosan sijainti kadun varrella viestivät rakennuksen julkisesta luonteesta. Asunto-osan luonne on enemmän yksityinen. Kaupunkikuvassa merkittävin rakennuksen osa on valtuustosaliosa.

- ➔ Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos liittyy kysymykseen Nummen ydinkeskustan sijainnista ja mihin paikkakuntalaisten keskeinen kohtaamispaikka jatkossa muodostuu? Kuinka rakennuksen käyttötarkoitus vaikuttaa ydinkeskustan julkiseen tilaan ja kuinka lähiympäristöä kehitetään? Kysymykset ovat yhtä rakennusta laajempia, koko keskustaa koskevia kaupunkisuunnittelullisia kysymyksiä.
- ➔ Ensisijainen vaihtoehto on, että rakennus toimisi ainakin osittain julkisena rakennuksena ja katutaso pysyisi aktiivisena. Jos käyttötarkoituksen muutosta suunniteltaisiin enemmän yksityiseen käyttöön, tarvittavat tilahierarkian muutokset tulisi toteuttaa kasvillisuudella ja istutuksilla julkisen alueen suuntaan.

6. Sisätilat

Kunnanvirasto-osan pääportaikko, yläkerran aula kattoikkunoineen, valtuustosaliksi, kunnanhallituksen kokoushuone sekä sivuilla olevat nauhaikkunalliset toimistohuoneet ovat merkittävimmät sisätilat. Kiinteitä kalusteita ei ole, lukuun ottamatta yläkerran aulan vitriinikaappia.

- ➔ Virasto-osan toisen kerroksen tilat huomioidaan rakennuksen keskeisinä tiloina.
- ➔ Sisätilojen ja julkisivuratkaisujen toimiminen yhdessä huomioidaan mahdollisissa muutossuunnitelmissa.

9 LÄHDEAINEISTO

Kirjalliset lähteet:

1. Nummen historia vv. 1859 -, Osmo Jussila, 1977
2. Suomen maatilat 1. osa, Uudenmaan lääni, WSOY 1931.
3. Viipurin suomalaisen kirjallisuusseuran toimitteita 2, Otto-I. Meurman, Helsinki 1977
4. Rakennusinventointi, Maj Söderman, 1987
5. Sammatin ja Nummi-Pusulan sekä Nummen kirkonkylän kulttuuriympäristöjen inventointi, Henrik Wager 2003.
6. Koonti kulttuuriympäristöselvityksistä, Stadionark, Arkk.tsto Kristina Karlsson, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, 2015.
7. Länsi-Uudenmaan kulttuurimaisemainventointi, Länsi-Uudenmaan seutukaavaliitto, Päivi Tahvanainen, 1990
8. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, uusimaa, VAMA 2021, Ympäristöministeriö, Syke.

Internet-sivustot:

- Helsingin Sanomat 14.9.2012
- Lohjan karttapalvelu (karttapalvelu.lohja.fi)
- Rakennustiedot: arska.lohja.fi
- Nummi –seura ry (nummiseura.info)
- Nummen kyläyhdistys ry (nummilaiset.fi)
- Maanmittauslaitoksen paikkatietoaineistot: paikkatietoikkuna.fi
- Vanhat painetut kartat/ maanmittauslaitos
- Kansallisarkisto/astia-verkkopalvelu
- Museoviraston rekisteriportaali, kypfi.fi
- www.rky.fi
- Maaperätiedot: www.maankamara.fi
- finna.fi
- www.museo24.fi (Jämsän seudun kulttuuriperintö),